

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdulkarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI BAHOLASH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojjakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umidjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	

MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	141
Xayitov Rustam Burxonovich	
BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
Ibodova Dilsora Ibodovna	
INVESTITION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	165
Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI	186
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	205
Zufarova Zilola Raxim qizi	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
MULKIY SOLIQLARNING MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TA'SIRINI BAHOLASH.....	222
Aliyarov Olim Abdug'aparovich	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHSULOT BILAN BOG'LIQ XIZMATLAR TASNIFI	231
Saidov Dilshodbek Razzakovich	
UY-JOY FONDINI SAMARALI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.....	236
Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li	
TURIZMNI IQTISODIYOTDA TO'G'RIDAN TO'G'RI TA'SIRINI STATISTIK TADQIQOTI.....	241
Jumanova Zilola Tuychiyevena	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK EKOTIZIMLARI VA O'ZBEKISTON BANK EKOTIZIMLARINING RIVOJLANISHI VA QIYOSIY TAHLILI	248
X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	254
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
OROL BO'YI MINTAQASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI INNOVATSION BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	259
Umarova Xusnora Dilmurod qizi	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISHCHI KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	264
Xolmurotov Salimbek Eshbekovich	
INNOVATSION KLASTERLARNI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMI	269
Quliyev Begimqul Melikovich	
ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	276
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
АГРОЭКОТУРИЗМ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УЗБЕКИСТАНА	281
Хайдаров Ойбек Зоирович	
THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON SERVICE QUALITY AND CUSTOMER SATISFACTION IN THE HOUSEHOLD SERVICE SECTOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM SAMARKAND REGION	287
Pardayev Sherzod Xolmurodovich, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna	
DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MODELING METHODS FOR THE SYNTHESIS OF INTELLIGENT CONTROL SYSTEMS FOR TECHNICAL OBJECTS IN THE DIGITAL ECONOMY	293
Mamutova Aygul Kalmurzaevna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISH MASALALARI	298
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI TRANSFORMATSIYASI VA UNING MOLIYAVIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	303
Tashmuxeimova Yayra Atxamovna	
ZAMONAVIY AXBOROT TIZIMLARI ORQALI SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL	308
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
TA'LIM MIGRATSIYASI VA INTEGRATSIYA KO'RSATKICHLARINI STATISTIK TAHLILI: YEVROPA ITTIFOQI (SIRIUS) TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	314
Abdullayeva Gulhayot Shuhratovna	
HUDUDIIY SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI KO'P OMILLI STATISTIK TAHLIL ETISHDAGI ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI	319
Tag'oyev Feruz Yorqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI HUDUDIIY INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA TAHLIL VA TAVSIYALAR	326
Egamberdiev Abbasxon Sherali o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	331
Nurullayev Baxrom Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH	337
Ne'matova Mavsuma	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKILOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	341
Galatov Abbas Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISHGA QARATILGAN DAVLAT FISKAL SIYOSATI HOLATI TAHLILI	346
Xudayberginova Nigora Turgunbayevna	
MEHNATGA HAQ TO'LAHNING MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLIHNING ASOSIY VAZIFALARI	356
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
"CRADLE TO CRADLE" VA "CRADLE TO GRAVE" KONSEPSIYALARINING UMUMIY VA XUSUSIY JIHATLARI	360
Sodikov Zokir Rustamovich	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	366
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: KEYNESIAN YONDASHUV NUQTAI NAZARIDAN.....	370
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich	
QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJRIBASI)	377
O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA YASHIL XIZMATLAR SEKTORINING TRANSFORMATSIYASI.....	385
Aliqulova Laylo Ziyadin qizi	
VIRTUAL TA'LIM MUHITI ORQALI TALABALARNING MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI.....	390
Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA TRANSPORT INFRATUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH KO'RSATKICHLARINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASHTIRISH	395
Qo'ziyoyev Umarbek Ulug'bekovich	
ОЦЕНКА СТОИМОСТИ И РИСКОВ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ (FDI)	400
Бахтиярова Дильноза Мадминджановна	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING AHAMIYATI.....	407
Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich	
O'ZBEKISTONDA INTEGRATSIYALASHGAN YASHIL MOLİYALASHTIRISH ARHITEKTURASI: KONSEPTUAL MODEL VA AMALIY TAKLIFLAR.....	412
Quliyev Ulug'bek Mirzayevich	
BANK TIZIMI FAOLIYATI MISOLIDA MOLİYAVIY ISLOHOTLAR SHAROITIDA KORXONALAR LIKVIDLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	419
Iminova Nurjahan Qodirjon qizi, Karimov Sardorbek Shuxratjon o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING SANOAT RIVOJI VA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI O'RNI	423
Baxtiyor Abduganiyev, Nodira Saidbaxromova	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В СТАНОВЛЕНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	427
Li Kristina Alekseyevna, Элназарова Шарифа Исроиловна, Эшпулатов Достонбек Боходир огли	
TOVAR-XOMASHYO BIRJASIDA SAVDO TURLARINING SHAKLLANISHI VA ULARNING BOZOR SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	432
Xudayberdiyev Kamoliddin Ustemirovich	
THE ROLE OF CORPORATE STRUCTURES IN THE DEVELOPMENT OF GLOBAL FINANCIAL RELATIONS.....	438
Kurbaniyazov Shakhzodbek Karimovich	
BANKLARNI MODERNIZATSIYA VA TRANSFORMATSIYA QILISH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASH SAMARADORLIGINI TA'MINLASH VA UNI OSHIRISHNING ASOSIY YO'LLARI	442
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI MARKETING: O'ZBEKISTON SHAROITIDA SAMARADORLIK VA INTEGRATSIYA MODELLARI	446
Kamilov Farxod Shamilevich	
TASHQI SAVDODA EKSPORTNING MAKROIQTISODIY AHAMIYATI	453
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich, Mutalov Sultonbek Abduraim o'g'li, Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Ubaydullayeva Gulchexra Erkabayevna, Aipova Iroda Ikramovna	
РАЗВИТИЕ АСПЕКТОВ МАРКЕТИНГА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ.....	459
Юсупов Махамадамин, Закирова Умида Махамадаминовна	
LIZING OLUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITILISHI	462
Sadritdinov Baxodir	

YASHIL IQTISODIYOT VA KICHIK BIZNES RIVOJLANISHINING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	467
Isroilov Dilshodbek Rustamovich	
TEXNOLOGIK RESURLARNI BOSHQARISHDA STRATEGIYALARDAN FOYDALANISH	474
Kazakov Olim Sabirovich	
OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARINING IQTISODIY AHAMIYATI HAMDA ZARURLIGI.....	479
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
SANOAT KORXONASIDA INNOVATSION JARAYONLAR SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISHNING METODIK YONDASHUVLARI.....	485
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	491
Kafiyev Xojiakbar Xosilbek o'g'li	
BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI.....	496
Xolmatov Otabek Oybek o'g'li	
INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALAR.....	499
Sheraliyeva Saida Azatovna	
TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA KLASTER USULLARINI QO'LLASH.....	504
Mizrob Maxmudovich Tashov	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ СТОИМОСТИ КОМПАНИИ В ПРОЦЕССАХ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ.....	514
Ли Илларион Георгиевич	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВИДОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА УЗБЕКИСТАНА.....	519
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
УСТОЙЧИВОЕ И ЦИФРОВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ	525
Усманова Азиза Баходировна	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI INNOVATSION ASOSDA RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURIYATI.....	529
Temurbek Olimovich Mamayunusov	
КОМПЛЕКСНОЕ УЧЁТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ ПРОЦЕССОВ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	536
Эркинбаев Якуббой Хушнуд угли	
ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINING DAVLAT QARZ BARQARORLIGINI TA'MINLASH VA QARZ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH INSTITUTSIONAL VA AMALIY QO'LLANISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH	541
Raxmatov Hamid Hasan o'g'li, Akramov Azizjon Kabirovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SEKTORIDA INSTITUTSIONAL VA INVESTITSION OMILLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA QO'SHMA TA'SIRI.....	549
Fayziyev Oybek Raximovich	
INSTITUTIONALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS: A COMPARATIVE ANALYSIS OF OECD COUNTRIES' EXPERIENCE IN GOVERNANCE FOR PUBLIC ADMINISTRATION REFORM.....	556
Sarvar Saidov Khairulloyevich	
O'ZBEKISTONDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	562
Zaynutdinova Umida Djalalovna, Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
SAMARQAND VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA INSON KAPITALINING ROLI.....	568
Gulnora Mardievna Shadieva, Avazova Charos	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДОХОДОВ РАБОТНИКОВ ВУЗОВ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ СФЕРЫ УСЛУГ	572
Шадиева Гулнора Мардиевна, Рустамова Фируза	

KICHIK BIZNES KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH.....	578
Eminchayev Baxodir Sadikovich	
MINTAQA IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARINING NAZARIY TAHLILI	583
Tuyev Abdurahmon Yusubovich	
AKTIVLAR SIFATIGA TA'SIR ETUVCHI MAKROIQTISODIY VA INSTITUTSIONAL OMILLARNING TAHLILI	587
Rasulov Muxammad Bobur Fazliddin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING MUAMMOLI KREDITLARI (NPL) KO'RSATKICHI ORQALI BANK TIZIMI BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	594
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov A.V.	
AKSIYADORLAR BILAN MANFAATLI MUNOSABATLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA AKSIYADORLAR VA ULARNING HUQUQLARINI TA'MINLASH.....	600
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИКИ СТРАНЫ В ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ	605
Мирпулатова Луиза Мансуровна, Абдумажидов Шахзод Шерзод угли	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNING YAIMDAGI ULUSHI VA UNING IQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	610
Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASSTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	615
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
SURXONDARYO VILOYATI ISHLAB CHIQUVCHI SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGI KO'RSATKICHLARINING STATISTIK TADQIQOTI.....	619
Buriyev Ubaydulla Bozor o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	623
Normurzaev Umid Xolmurzaevich	
YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILLARI VA ULARNI BOSHQARISH MASALALARI	630
Yuldasheva Nazokat Muzaffar qizi	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING BARQAROR RIVOJLANISH MEKANIZMI: MONITORING VA BAHOLASH TIZIMI.....	635
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI	640
Raxmanova Iroda Xasilovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH VA RAQAMLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA STRATEGIK YO'NALISHLAR.....	645
Turgunov Abror Kadirovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT DAVRIDA BANK XIZMATLARI VA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING TARAQQIYOTI.....	650
Muminova Marguba Mamirkulovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	655
Ulashev Xubbim Askarovich	
KADRLAR SIYOSATI VA DAVLAT XIZMATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH HAMDA RIVOJLANTIRISHNING MILLIY MODELINI YARATISH	659
Turayev Laziz Shokirovich	
BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	664
Bo'ltakov Sardor Oqbo'ta o'g'li	

QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI UNDIRISH JARAYONIDA SOLIQ TAFOVUTINI (VAT GAP) ANIQLASH VA BAHOLASH USULLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDA ADAPTIV YONDASHUV.....	670
Urazmatov Jonibek Musurmanovich	
HUDUDLAR SOLIQ SALOHİYATI: OMILLAR VA NATIJA.....	675
Baxtiyorov Umid Kaxramon o'g'li	
AN'ANAVIY HUNARMANDCHILIKNI RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI INNOVATSION TRANSFORMATSIYA QILISH MEXANIZMLARI.....	680
Ermetov A.I.	
TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHDA SUPPLY CHAIN CONTROL TOWER KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI.....	686
Yuldashev Abduxakim Abdukarimovich	
KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA AXBOROT RESURSLARINING BOSHQARUV MODELİ VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIKKKA TA'SIRI	691
Yo'ldoshev Nodirbek Ne'matjon o'g'li	

KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA AXBOROT RESURSLARINING BOSHQARUV MODELI VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI

Yo'ldoshev Nodirbek Ne'matjon o'g'li

Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi,
"Biznesni boshqarish va tadbirkorlik (MBA)" kafedrası
mustaqil izlanuvchisi (PhD)

Annotatsiya. Ushbu maqola kichik tadbirkorlik subyektlarida axborot resurslarini boshqarish modeli va uning iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqotda resurs asosidagi nazariya (Resource-Based View) hamda korxona axborot boshqaruvi (Enterprise Information Management) konsepsiyalari integratsiyalashgan holda tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari kichik biznes sektorini rivojlantirish strategiyasini ishlab chiqishda amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: axborot resurslari, boshqaruv modeli, kichik tadbirkorlik, iqtisodiy samaradorlik, raqamlashtirish, resurs asosidagi nazariya.

Abstract. This article examines the model of information resource management in small business entities and its impact on economic efficiency. The study integrates the Resource-Based View (RBV) theory with the Enterprise Information Management (EIM) concept to provide a comprehensive analysis. The findings have practical significance for developing strategies aimed at advancing the small business sector.

Key words: information resources, management model, small business, economic efficiency, digitalization, resource-based theory.

Аннотация. Данная статья посвящена исследованию модели управления информационными ресурсами в субъектах малого предпринимательства и её влияния на экономическую эффективность. В рамках исследования проведён интегрированный анализ ресурсной теории (Resource-Based View) и концепции корпоративного управления информацией (Enterprise Information Management). Полученные результаты имеют практическое значение для разработки стратегии развития сектора малого бизнеса.

Ключевые слова: информационные ресурсы, модель управления, малое предпринимательство, экономическая эффективность, цифровизация, ресурсная теория.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiyotda kichik va o'rta tadbirkorlik (KOT) subyektlari milliy iqtisodiyotning asosiy tarkibiy qismlaridan biri sifatida muhim ahamiyat kasb etadi. Jahon miqyosida KOT subyektlari barcha korxonalarning 90 foizdan ortig'ini tashkil etib, global bandlikning 70 foizini ta'minlaydi [1]. O'zbekistonda 2024-yil ma'lumotlariga ko'ra, kichik tadbirkorlik subyektlari yalpi ichki mahsulotning 56 foizini yaratgan bo'lib, bu ko'rsatkich iqtisodiy rivojlanishda ushbu sektorning strategik rolini tasdiqlaydi [2].

Raqamli transformatsiya davrida axborot resurslari korxonalarning asosiy strategik aktivlariga aylanmoqda. Jahon iqtisodiy forumi (WEF) hisobotlariga ko'ra, tashkilotlarning 85 foizdan ortig'i yangi texnologiyalarni joriy etish hamda raqamli imkoniyatlarni kengaytirishni transformatsiyaning asosiy omillari sifatida tan oladi [3]. Biroq kichik korxonalar ko'pincha resurslar cheklanganligi, malaka tanqisligi va strategik bilimlarning yetishmasligi sababli raqamli afzalliklardan to'liq foydalana olmaydi.

Tadqiqotning maqsadi kichik tadbirkorlik subyektlarida axborot resurslarini boshqarishning konseptual modelini ishlab chiqish va uning iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini empirik jihatdan asoslashdan iborat. Tadqiqot

doirasida quyidagi ilmiy vazifalar belgilandi: birinchidan, axborot resurslarini boshqarishning nazariy asoslarini tizimlashtirish; ikkinchidan, kichik korxonalar kontekstida boshqaruv modelining xususiyatlarini aniqlash; uchinchidan, model elementlarining iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlariga ta'sirini o'lchash.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Axborot resurslarini boshqarish nazariyasi bir necha konseptual yo'nalishlarning sintezi sifatida shakllangan. Resurs asosidagi nazariya (Resource-Based View) dastlab Penrose tomonidan taklif etilgan bo'lib, keyinchalik Barney (1991) tomonidan rivojlantirilgan hamda firma faoliyatining uning egalik qiladigan resurslari bilan belgilanishini asoslaydi [4]. Ushbu nazariyaga ko'ra, barqaror raqobat ustunligini ta'minlaydigan resurslar qimmatli (valuable), noyob (rare), taqlid qilinishi qiyin (imperfectly imitable) va o'rnini bosuvchi muqobillardan mahrum (non-substitutable) bo'lishi lozim [5].

Korxona axborot boshqaruvi (Enterprise Information Management — EIM) Gartner ta'rifiga ko'ra, axborot aktivlarini tashkiliy va texnologik chegaralar bo'ylab tuzilmashtirish, tavsiflash hamda boshqarishga qaratilgan integrativ intizom hisoblanadi [6]. EIM doirasi yetti komponentni o'z ichiga oladi: strategik ko'rish (vision), strategiya, o'lchov ko'rsatkichlari, ma'lumotlarni boshqarish (data governance), tashkiliy tuzilma va rollar, axborotning hayot sikli hamda yordamchi infratuzilma [7].

Ravichandran va Lertwongsatien tomonidan o'tkazilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, firma faoliyatidagi o'zgaruvchanlik axborot texnologiyalarining asosiy kompetensiyalarni qo'llab-quvvatlash darajasi bilan izohlanadi [8]. Ushbu yondashuv resurslar komplementarligi (complementarity) argumentlariga asoslanib, axborot tizimi aktivlarining maqsadli qo'llanilishi daromad keltiruvchi omil ekanligini ta'kidlaydi. Melville va hammualliflar axborot texnologiyalari hamda firma komplementar resurslarining biznes jarayonlari samaradorligiga ta'siri orqali tashkiliy faoliyatni yaxshilashini asoslab bergan [9].

Kichik tadbirkorlik kontekstida raqamlashtirish jarayonlari o'ziga xos xususiyatlarga ega. Ben Slimane va hammualliflar ta'kidlaganidek, KOT subyektlari oddiy biznes tuzilmasi, axborot tizimlarining keng mavjudligi va arzon texnologiyalarga bo'lgan talab tufayli AT investitsiyalaridan foyda olish uchun muhim imkoniyatlarga ega [10]. Shu bilan birga, OECD ma'lumotlariga ko'ra, KOTlarning taxminan 25 foizi texnologik va innovatsion talablarni asosiy qiyinchilik sifatida qabul qiladi [11].

Hönigsberg va Mandviwalla tomonidan o'tkazilgan tadqiqot KOT faoliyatiga raqamlashtirishning ta'sirini dinamik imkoniyatlar (dynamic capabilities) nuqtai nazaridan o'rgangan [12]. Natijalar shuni ko'rsatdiki, analitika, mobil texnologiyalar, IoT, platformalar va bulutli xizmatlar kabi dinamik imkoniyatlarni kuchaytiruvchi texnologiyalar faoliyat samaradorligini izchil oshiradi. Imkoniyatlarni qo'lga kiritish va ularni strategiyaga aylantirish raqamlashtirishni yutuqlarga transformatsiya qilishning asosiy omillari sifatida namoyon bo'ladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

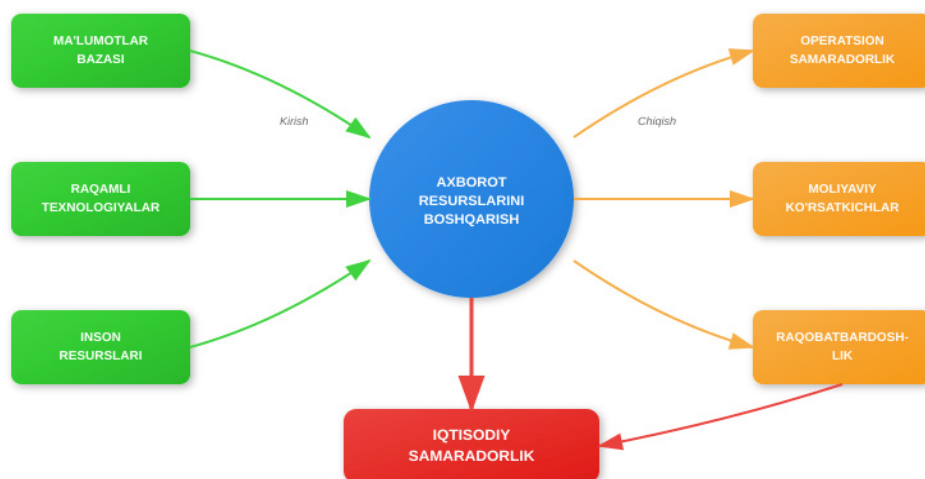
Tadqiqotda aralash metodologiya (mixed methods approach) qo'llanilib, miqdoriy va sifatiy yondashuvlarning integratsiyasiga asoslanadi. Nazariy asos sifatida resurs asosidagi nazariya (Resource-Based View — RBV) hamda korxona axborot boshqaruvi (Enterprise Information Management — EIM) konsepsiyalarining sintezi amalga oshirildi. Mazkur integratsiya axborot resurslarini strategik aktiv sifatida talqin qilish va ularning iqtisodiy samaradorlikka ta'sir etish mexanizmlarini aniqlash imkonini beradi.

Tahlil usullari quyidagilarni o'z ichiga oladi: tizimli adabiyotlar sharhi (Systematic Literature Review) metodi nazariy bazani shakllantirish uchun qo'llanildi; taqqoslama tahlil turli mamlakatlar va mintaqalar kesimida raqamlashtirish darajasi hamda samaradorlik ko'rsatkichlarini solishtirishda foydalanildi; korrelyatsion tahlil axborot resurslarini boshqarish va iqtisodiy ko'rsatkichlar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashga xizmat qildi; modellashtirish usuli esa konseptual boshqaruv modelini ishlab chiqish jarayonida qo'llanildi.

Tadqiqot cheklovlari sifatida quyidagilarni ta'kidlash lozim: ikkilamchi ma'lumotlarga tayanilganligi sababli bevosita firma darajasidagi kuzatuvlar cheklangan; O'zbekiston sharoitida KOT subyektlarining raqamlashtirish jarayonlariga oid maxsus empirik tadqiqotlar soni nisbatan kam; xalqaro ma'lumotlarni milliy kontekstga moslashtirish jarayonida ayrim metodologik qiyinchiliklar yuzaga keladi. Shunga qaramay, tanlangan yondashuv mavjud dalillar asosida asosli va ishonchli xulosalar chiqarish imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Axborot resurslarini boshqarish modelini ishlab chiqishda uchta asosiy o'lcham ajratildi: kirish resurslari, boshqaruv jarayoni va chiqish natijalari. Kirish resurslari ma'lumotlar bazasi, raqamli texnologiyalar hamda inson resurslarini o'z ichiga oladi. Boshqaruv jarayoni EIM prinsiplari asosida ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash, saqlash va tarqatish bosqichlarini qamrab oladi. Chiqish natijalari esa operatsion samaradorlik, moliyaviy ko'rsatkichlar va raqobatbardoshlikning oshishi orqali namoyon bo'ladi (1-rasm).

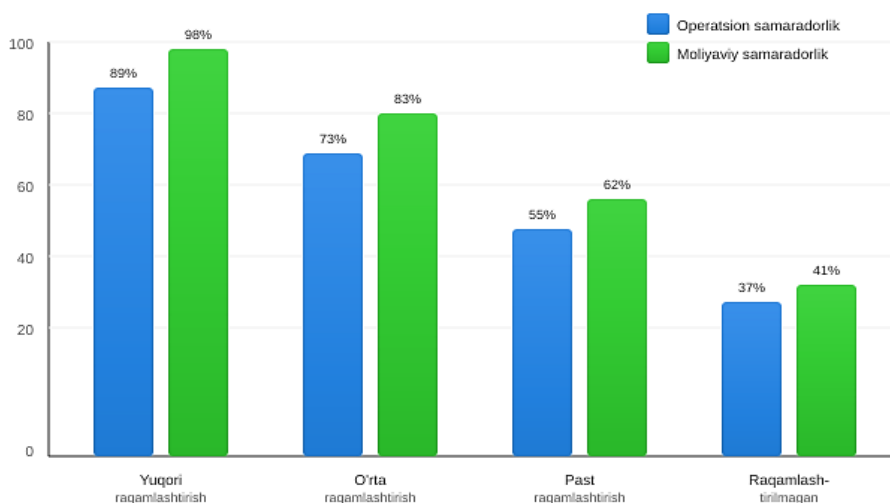
1-rasm. Kichik tadbirkorlikda axborot resurslarini boshqarish modeli¹

O'zbekistonda kichik tadbirkorlik sektorining rivojlanish dinamikasi ijobiy tendensiyalarni ko'rsatmoqda. Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yil 1-yanvar holatiga savdo sohasida 157 344 ta, sanoat sohasida esa 68 564 ta kichik korxona va mikrofirmalar faoliyat yuritmoqda [14]. Kichik tadbirkorlik subyektlarining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 2018–2023-yillar oralig'ida sezilarli o'zgarishlarni boshdan kechirgan bo'lib, 2024-yilda 56 foizni tashkil etdi [15].

1-jadval. O'zbekistonda kichik tadbirkorlik subyektlarining asosiy ko'rsatkichlari (2022-2024)²

Ko'rsatkich (foizda)	2022-yil	2023-yil	2024-yil
YalMdagi ulushi	54,2	55,1	56,0
Bandlikdagi ulushi	78,4	79,1	79,8
Eksportdagi ulushi	22,5	24,3	26,1
Sanoatdagi ulushi	45,8	47,2	48,6

Raqamlashtirish darajasi va iqtisodiy samaradorlik o'rtasidagi bog'liqlik OECD tadqiqotlari natijalarida yaqqol namoyon bo'ladi. 2023-yilgi D4SME so'rovnoma ma'lumotlariga ko'ra, raqamlashtirilgan KOT subyektlarining aksariyati ma'lumotlardan strategik qarorlar qabul qilish jarayonida faol foydalanadi [16]. Raqamlashtirish darajasi yuqori bo'lgan korxonalarda operatsion samaradorlik 89 foiz, moliyaviy samaradorlik esa 98 foizni tashkil etadi (2-rasm).

2-rasm. Raqamlashtirish darajasi va samaradorlik ko'rsatkichlari³

1 Muallif ishlanmasi

2 Manba: O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi, 2024 [14]

3 Manba: OECD D4SME Survey, 2023 ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan

Axborot resurslarini boshqarishning iqtisodiy samaradorlikka ta'siri bir necha mexanizmlar orqali amalga oshiriladi. Birinchidan, ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish imkoniyatlari kengayadi va bu bozor o'zgarishlariga tezkor moslashishni ta'minlaydi. Ikkinchidan, operatsion jarayonlarni avtomatlashtirish natijasida ishchi kuchi xarajatlari kamayadi hamda xatolar soni qisqaradi. Uchinchidan, mijozlar bilan munosabatlarni boshqarish tizimlari (CRM) orqali mijozlar sadoqati oshiriladi va sotuvlar hajmi ko'payadi [17].

Jahon banki (2023) hisobotiga ko'ra, global miqyosda aholining uchdan bir qismi, ya'ni 2,6 milliard kishi internetdan foydalana olmaydi [18]. Rivojlanayotgan mamlakatlarda raqamli bo'shliq ayniqsa sezilarli bo'lib, bu kichik biznes sektorining texnologik transformatsiyasini sekinlashtiradi. Shu bilan birga, raqamli umumiy infratuzilma (Digital Public Infrastructure) va sun'iy intellektning transformatsion rivojlanishi raqamli kelajakni shakllantiruvchi ikki asosiy tendensiya sifatida qayd etilmoqda.

2-jadval. Axborot resurslarini boshqarishning samaradorlik ko'rsatkichlariga ta'siri⁴

Boshqaruv elementi	Operatsion ta'sir	Moliyaviy ta'sir	O'sish, foizda
Ma'lumotlar bazasi	Qaror qabul qilish tezligi	Xarajatlar kamaytirish	15-20
Bulutli texnologiyalar	Masshtablanish moslashuvchanligi	IT xarajatlarni kamaytirish	20-30
CRM tizimlari	Mijozlar sadoqati	Sotuvlar hajmi oshishi	25-35
ERP platformalari	Jarayonlar integratsiyasi	Umumiy samaradorlik	18-25
AI-analitika	Prognozlash aniqligi	Talab prognozi yaxshilanishi	30-40

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, axborot resurslarini boshqarishning to'liq sikli tatbiq etilgan korxonalarda iqtisodiy samaradorlik sezilarli darajada yuqori. Xususan, bulutli texnologiyalarni qo'llagan korxonalarda IT xarajatlar 20-30 foizga kamaygan, CRM tizimlarini joriy etgan firmalarda sotuvlar hajmi 25-35 foizga oshgan [20]. Sun'iy intellektga asoslangan analitika esa talab prognozlash aniqligini 30-40 foizga yaxshilagan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosalarni shakllantirish mumkin. Birinchidan, axborot resurslari zamonaviy kichik tadbirkorlik subyektlarining strategik aktivlariga aylangan bo'lib, ularni samarali boshqarish raqobat ustunligini ta'minlashning muhim omili hisoblanadi. Resurs asosidagi nazariya va korxona axborot boshqaruvi konsepsiyalarining integratsiyasi ushbu jarayonni nazariy jihatdan asoslash imkonini beradi.

Ikkinchidan, ishlab chiqilgan konseptual model axborot resurslarini boshqarishning uchta asosiy o'lchamini — kirish resurslari, boshqaruv jarayoni va chiqish natijalarini — birlashtiradi. Model elementlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik iqtisodiy samaradorlikka kompleks ta'sir ko'rsatishni ta'minlaydi.

Uchinchidan, empirik ma'lumotlar tahlili shuni tasdiqlaydiki, raqamlashtirish darajasi yuqori bo'lgan kichik korxonalarda operatsion hamda moliyaviy samaradorlik sezilarli darajada yuqori bo'ladi. O'zbekistonda kichik tadbirkorlik sektorining YalMdagi ulushi 56 foizni tashkil etishi ushbu sektorning strategik ahamiyatini ko'rsatadi hamda axborot resurslarini boshqarishni takomillashtirish zaruriyatini yanada kuchaytiradi [21].

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi takliflar ishlab chiqildi. Davlat siyosati darajasida kichik tadbirkorlik subyektlari uchun raqamlashtirish dasturlarini kengaytirish va moliyaviy rag'batlantirish mexanizmlarini joriy etish maqsadga muvofiq. OECD ma'lumotlariga ko'ra, KOT subyektlarining atigi 5–26 foizi raqamlashtirish bo'yicha davlat qo'llab-quvvatlash choralari haqida xabardor [22].

Korxona darajasida bosqichma-bosqich raqamlashtirish strategiyasini qo'llash tavsiya etiladi. Dastlab asosiy biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, so'ngra ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish tizimlarini joriy etish va, nihoyat, ilg'or analitika vositalaridan foydalanish maqsadga muvofiq [23]. Xodimlarning raqamli kompetensiyalarini oshirish uchun uzluksiz o'quv dasturlarini tashkil etish zarur.

Kelajakdagi tadqiqotlar uchun quyidagi yo'nalishlar taklif etiladi: O'zbekiston kontekstida kichik korxonalarda axborot resurslarini boshqarish bo'yicha bevosita firma darajasidagi empirik tadqiqotlar o'tkazish; tarmoqlar kesimida raqamlashtirish ta'sirini taqqoslash; sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning potensial ta'sirini baholash [24]. Ushbu izlanishlar milliy kichik biznes sektorini rivojlantirish strategiyasini ilmiy jihatdan yanada mustahkamlash imkonini beradi [25].

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. World Bank. (2023). Digital Progress and Trends Report 2023. <https://www.worldbank.org/en/publication/digital-progress-and-trends-report>
2. INVEXI. (2025). Economic Growth of Uzbekistan in 2024: GDP, Results and Trends. <https://invexi.org/press/economic-growth-of-uzbekistan-in-2024-gdp-results-and-trends/>

⁴ Manba: OECD, 2023; WEF, 2024 ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan [16, 19]

3. World Economic Forum. (2023). Digital Transformation Can Unlock SME Potential. <https://www.weforum.org/stories/2023/07/digital-transformation-potential-smes/>
4. Barney, J. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120.
5. Wernerfelt, B. (1984). A Resource-Based View of the Firm. *Strategic Management Journal*, 5(2), 171-180.
6. Gartner. (2024). Definition of Enterprise Information Management. [https://cio-wiki.org/wiki/Enterprise_Information_Management_\(EIM\)](https://cio-wiki.org/wiki/Enterprise_Information_Management_(EIM))
7. EWSolutions. (2025). Enterprise Information Management Enables Business Excellence. <https://www.ewsolutions.com/enterprise-information-management-enables-business-excellence/>
8. Ravichandran, T., & Lertwongsatien, C. (2005). Effect of Information Systems Resources and Capabilities on Firm Performance. *Journal of Management Information Systems*, 21(4), 237-276.
9. Melville, N., Kraemer, K., & Gurbaxani, V. (2004). Information Technology and Organizational Performance: An Integrative Model of IT Business Value. *MIS Quarterly*, 28(2), 283-322.
10. Ben Slimane, S., et al. (2022). SME Digital Transformation: A Systematic Literature Review. *Information Systems and e-Business Management*.
11. OECD. (2024). SME Digitalisation in 2024: Managing Shocks and Transitions. <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/networks/oecd-digital-for-smes-global-initiative/FINAL-D4SME-2024-Survey-Policy-Highlights.pdf>
12. Honigsberg, S., & Mandviwalla, M. (2025). Digital Driven Success: The Digitalization Effect on SME Performance. *Information Technology for Development*, 31(4).
13. World Economic Forum. (2024). Digital Transformation for SMEs: A Strategic Framework. https://www3.weforum.org/docs/WEF_Digital_Transformation_for_SMEs_2024.pdf
14. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. (2024). Kichik biznes va tadbirkorlik. <https://stat.uz/uz/rasmiy-statistika/small-business-and-entrepreneurship-2>
15. Review.uz. (2023). Samarqand viloyatining makroiqtisodiy ko'rsatkichlari. <https://review.uz/uz/post/samarqand-viloyatining-2023-yil-yanvar-mart-oylarining-makroiqtisodiy-korsatkichlari>
16. OECD. (2023). D4SME Survey Results: SMEs Digitalise to Reach More Customers. OECD Publishing.
17. Kahveci, E., et al. (2024). Digital Transformation in SMEs: Enablers, Interconnections, and a Framework for Sustainable Competitive Advantage. *MDPI Administrative Sciences*, 15(3), 107.
18. World Bank. (2023). Digital Transformation Overview. <https://www.worldbank.org/en/topic/digital/overview>
19. Aezion. (2025). Enterprise Information Management: A Business-Critical Strategy for Data-Driven Growth. <https://www.aezion.com/blogs/enterprise-information-management/>
20. RSISINTERNATIONAL. (2025). Digital Transformation and Optimization Framework for Advancing SME Growth. <https://rsisinternational.org/journals/ijrsi/articles/>
21. World Bank. (2025). Uzbekistan Overview: Development News, Research, Data. <https://www.worldbank.org/en/country/uzbekistan/overview>
22. OECD. (2023). Insights on the Business Climate in Uzbekistan. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/05/insights-on-the-business-climate-in-uzbekistan_9ac46b98/317ce52e-en.pdf
23. Springer. (2024). Toward SMEs Digital Transformation Success: A Systematic Literature Review. *Information Systems and e-Business Management*. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10257-024-00682-2>
24. MDPI. (2024). The Impact of Big Data on SME Performance: A Systematic Review. <https://www.mdpi.com/2673-7116/4/4/38>
25. World Bank. (2025). Uzbekistan Country Economic Memorandum: Fostering Private Sector-Led Growth. <https://www.worldbank.org/en/country/uzbekistan/publication/cem-2025>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
